

Nebát se a nenaletět

JE TO VŠECHNO DOMLUVENÝ

Narativ „ukradených voleb“ v rukou dezinformátorů



Připravil Krizový informační tým
Ministerstva vnitra České republiky

Aktualizováno 2. 2. 2023

Shrnutí

Volby jsou na kvazi-mediální^[1] scéně vděčným tématem. Jejich de-legitimizace poskytuje příležitost aktérům, kteří systematicky pracují na podkopávání ústavního uspořádání našeho státu, jak tento základní demokratický proces znevěrohodnit a u části společnosti navodit dojem, že volby (*ani jiné demokratické procesy*) nemají smysl a že nejlepší cestou ke štěstí a prosperitě je odevzdat moc těm, kteří slibují rychlá a razantní řešení.

Ačkoliv téma českých prezidentských voleb nebylo doposud v rámci kvazi-mediálního ekosystému dominantní, od listopadu roku 2022 dle poznatků **Centra proti hybridním hrozbám Ministerstva vnitra** stabilně narůstá. **Výrazným dezinformačním narativem jsou právě „ukradené volby“**, a to nehledě na to, že instituce odpovědné za řádný a demokratický průběh voleb soustavně ubezpečují veřejnost, že legitimita voleb není ohrožena (*ostatně, členové jednotlivých politických stran i občané mají možnost průběh voleb kontrolovat skrze účast ve volebních komisích*), že úroveň demokracie a občanských svobod v Česku je ze strany nezávislých organizací dlouhodobě hodnocena jako na vysoké úrovni^[2] a že český právní řád nabízí mechanismy^[3], jak ověřit legitimitu voleb po jejich konání.

[1] Pojem „kvazi-mediální“ označuje zdroje, které vedle nedodržování základních žurnalistických zásad lze charakterizovat zejména „narativizací“ obsahu, kdy je určitým tématům přidáván jednotný hodnotící rozměr. Tento pojem vystihuje to, že základní podstatou dezinformačního působení není nutně pouze publikování záměrných nepravd, ale především selektivní medializace, kdy se prezentací článků s jednotným pohledem na nějaký fenomén dosáhne zásadního zkreslení popisované skutečnosti.

[2] Organizace Freedom House měří úroveň demokratického vládnutí ve 29 zemích od střední Evropy po střední Asii prostřednictvím své výroční zprávy Nations in Transit. Skóre demokracie zahrnuje samostatné hodnocení národní a místní správy, volebního procesu, nezávislých médií, občanské společnosti, soudního rámce a nezávislosti a korupce. Kliknutím na název země níže získáte přístup k celé popisné zprávě o zemi.

[3] Vhozením lístků do urny a sečtením hlasů to nekončí. Do sedmi dní od vyhlášení výsledků se lze obrátit na @nssoudcz s návrhem na neplatnost volby prezidenta. Podívejte se na další video, tentokrát o soudním přezkumu. Zdroj: [Twitter MVČR](#)

Co je obsahem dezinformace

Narativ o ukradených volbách prezentuje volby jako podvod. Objevovaly se komentáře, podle kterých mají být veřejnosti skrze média vnučovány tři kandidáti (*P. Pavel, D. Nerudová a A. Babiš*), kteří jsou ve skutečnosti loutkami nadnárodních struktur (*EU a NATO*). Některé kvazi-mediální subjekty tvrdily, že volby jsou „předem manipulovány tak, aby lid volil ne podle svých názorů, ale podle doporučení mainstreamových médií a zejména podle průzkumů“ (*které jsou samozřejmě také zmanipulované*). Z ovlivňování byly obviňovány nejen společnosti provádějící volební průzkumy, ale také Česká televize či média obecně, Ústavní soud nebo nadnárodní/evropské/globální instituce. Objevovaly se i texty, podle kterých jsou volby pouhá formalita, která nic nezmění, protože vše už bylo dávno rozhodnuto v zákulisí.

Útoky směřovaly i konkrétně na Ministerstvo vnitra, které odpovídá za řádný a demokratický průběh voleb, a to v souvislosti s ověřováním petičních archů kandidátů. Podle kvazi-média Skrytá pravda Ministerstvo vnitra svým ověřováním podpisů úmyslně znehodnotilo volby. Ostatně, podle kvazi-média Protiproud je dvoukolový většinový volební systém „**totalitním volebním podvodem**“. Den před volbami se na digitálních platformách začala virálně šířit výzva k posunutí termínu voleb kvůli údajnému skandálu Ministerstva vnitra, který měl být odhalen ze strany kvazi-mediální aktivistky J. Peterkové a dezinformačního webu Aeronet. J. Peterková



VČEREJŠÍ DEBATA NA PRIMĚ JEN POTVRDILA, ŽE VŠECHNY PRŮZKUMY JSOU SILNĚ ZMANIPULOVANÉ

Důkazem manipulace průzkumů je samozřejmě nedostatečná favorizace našich favoritů.

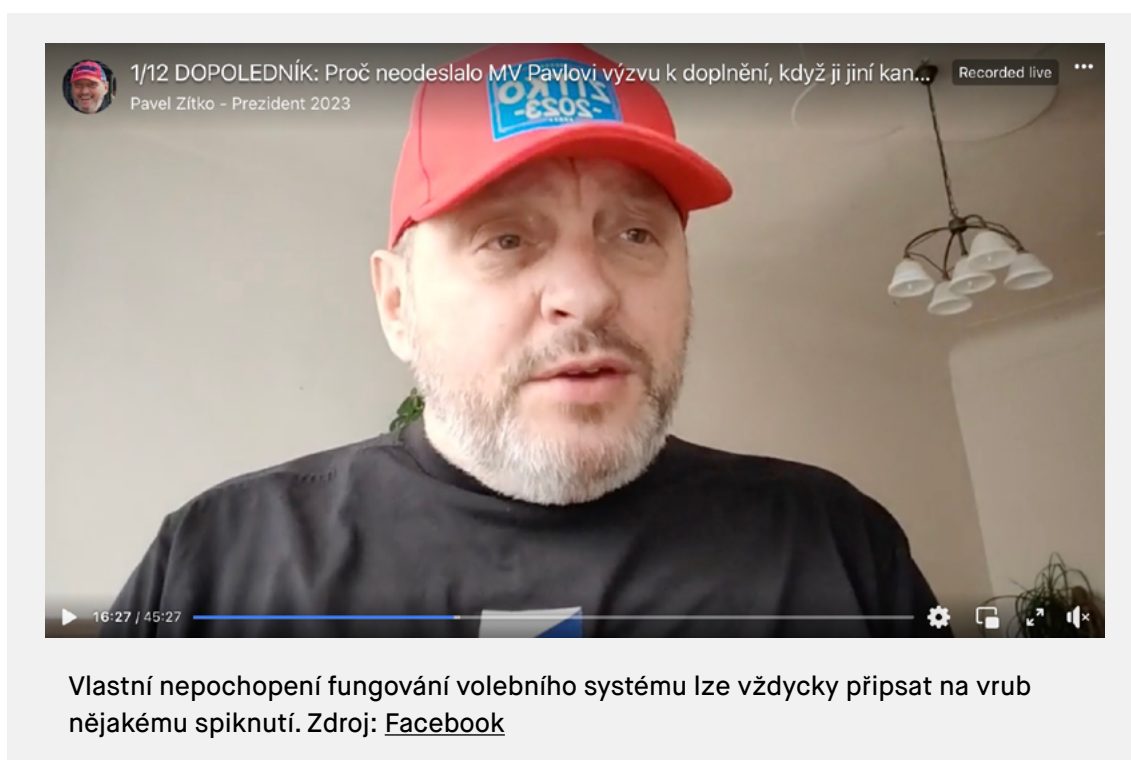
následně vyzvala své sledující na Facebooku, aby přišli „obléhat“ **Ministerstvo vnitra a Nejvyšší správní soud** s cílem „zastavit podvodné volby“. Dle autorů dezinformace proběhlo vyřazení kandidátů v prezidentských volbách ze strany Ministerstva vnitra neoprávněně, neboť tak měla učinit firma vybraná v rozporu se zákonem a navíc mající neprůhlednou vlastnickou strukturu a sídlící v daňovém ráji. Tato **fabulace nahrává narativu o ukradených volbách a tím pádem posiluje nedůvěru v jejich řádný a demokratický průběh.**



Lze říci, že kvazi-mediální scéna obecně **neschvaluje aktuálně fungující liberální demokracii jako nejvhodnější způsob vládnutí** ani demokratické volby jako legitimní nástroj k výměně moci. Na síti Telegram se nedávno objevila výzva proti účasti na volbách jako symbol odmítnutí (a výzva ke vzepření se) celého systému.

Jakými kanály a prostředky se dezinformace šíří

Před prezidentskými volbami v lednu 2023 se narativ o ukradených volbách šířil napříč kvazi-mediální scénou, jak na webových stránkách, tak na digitálních platformách. Toto téma začalo být více patrné během listopadu 2022, kdy se uzavíraly registrace kandidátů.



Do prosince 2022 byl na digitálních platformách zájem o toto téma nižší, než na kvazi-mediální scéně, byť obsahově si byly obě složky velmi podobné. **Digitálním platformám dominovala produkce P. Zítka a jeho podporovatelů.** Ten je v ČR významným propagátorem teorie QAnon (více viz téma týdne Plánovaný převrat v Německu) a např. obvinil Ministerstvo vnitra z toho, že nechalo zničit jeho petiční archy. Frekvence těchto teorií přitom významně vzrostla po útocích Trumpových příznivců na Kapitol, které byly některými interpretovány jako projev „autentické vůle lidu.“

Naproti tomu na kvazi-mediálních webech byla produkce hojnější a pestřejší co do zpracovávaných témat i zapojených autorů. Mezi nejvýznamnější producenty příspěvků s tematikou prezidentských voleb patřily Parlamentní listy, Protiproud a Pravý prostor.

Na koho dezinformace cílí a jak se snaží upoutat naši pozornost

Hlavní cílovou skupinou narativu o ukradených volbách jsou **osoby s nižším povědomím o technické realizaci a zabezpečení voleb**. Další cílovou skupinou jsou osoby, které se cítí být ze strany státu **opomíjeny či nevidí přínosy demokratického zřízení** („stejně na nás kašlou“, „k čemu je nám demokracie“), a tudíž nevidí ani smysl v participaci na demokratickém procesu.

Atraktivita narativu spočívá především v tom, že nabízí jednak možnost nic nedělat („stejně nemá smysl, všechno je dopředu domluvené“), **jednak možnost páchat trestnou činnost** („zvolení představitelů jsou nelegitimní, musíme je svrhnout“), což tento narativ zároveň činí značně nebezpečným.

Proponenti narativu současně nenabízejí žádné schůdné alternativy (*kromě rychlých a jednoduchých řešení, která jsou často nereálná či přímo nelegální*) a tak je výsledkem politicky apatická, či naopak radikalizovaná společnost, která odmítá využívat legitimních mechanismů demokratického procesu, aby se podílela na vlastním vývoji a utvářela svou budoucnost.

Alena in PŘÁTELÉ RUSKA

Forwarded from COVID logika

MENŠÍ ZLO, NO TO BUDE ALE BAŠTA

Už chápete, že nemá cenu volit nějaké menší zlo??

Že je úplně jedno, kdo bude prezidentem nebo nám (formálně) vládnout??

Žádný, ani žádná, z té odporné sebranky, nikdy nebude mým prezidentem. Stejně jako žádná z těch zločinných vládních sebranek nebude mou vládou.

Vláda je tu pro ty, kteří si vládnout nechají.

Lidé si neuvědomují, jak ohromnou moc nad těmi sociopaty mají. NIKDO VÁM NEVLÁDNE. JEN VY SAMI. MAJÍ JEN TAKOVOU MOC, JAKOU JIM SAMI PŘÍRKNETE TÍM, ŽE HRAJETE JEJICH HRU!!

Když se každý vzepře sám za sebe, každou minutu svého života bude žít jen pro sebe a své nejbližší kruhy, pak se stane to, že ty jeho kruhy se budou neustále zvěšovat, jak se bude sjednocovat kolektivní vědomí a nakonec budeme všichni JEDNO a ty zrudý ztratíš veškerou zbylou moc. Už teď jí nad vámi nemají, mají jen moc nad VAŠÍM vědomím.

Centralizované volby jsou hrou podle jejich pravidel, protože validují pozici moci. VOLBA MENŠÍHO ZLA JE VOLBOU OTROKŮ!!

Vsaďte na sebe, své nejbližší kruhy a svou komunitu a tu sebranku naprosto ignorujte.

A když vám budou nepřiměřeně zasahovat do života, prostě řekněte razantně NE a buďte ochotni za to NE dát svůj život, protože vaše duše je nesmrtelná. A o tu jim jde. Chtějí spoutat vaši duši, ale mohou spoutat jen vaše ruce.

Kdo dezinformaci vytvořil a proč vznikla

Kromě toho, že důvodem pro šíření dezinformací může být čistě finanční zisk (viz např. výše zmíněný P. Zítka) je zpochybňování instituce voleb vždy **útokem na demokratický systém jako takový**, protože se jedná o nebezpečný narativ ve vztahu k zachování demokratického zřízení státu, vlády práva i ochrany lidských práv a svobod. Z nedávných událostí přitom víme, že **tento narativ má potenciál skutečně ohrozit vnitřní bezpečnost a přerůst v reálné fyzické násilí**, jak tomu bylo 6. ledna 2021 při útoku na Kapitol v USA nebo 8. ledna 2023 při útoku na parlament v Brazílii, ne-li v pokus o násilný převrat, jak jsme toho byli svědkem v Německu na konci prosince 2022 ze strany tzv. Říšských občanů (více viz téma týdne Plánovaný převrat v Německu).

Za alarmující je přitom nutno pokládat i skutečnost, že **šíření tohoto narativu pokračuje i po skončení voleb** a připojují se k němu také někteří čeští politici, jako náměstek děčínského primátora J. Skalický, když nepokrytě naznačoval, že volby jsou falšovány v celoevropském měřítku („*už se ani nesnaží měnit software*“.) Třebaže se svůj výrok pokusil vzít zpět, jeho omlouvání pochybnosti velmi připomíná heslo propagandistické ruské televize Russia Today: „Pochybuje víc.“

Pokud však pochybnosti překročí jakýkoliv rámec věrohodnosti, anebo důvodnosti, snadno se stávají manipulací. či přímo dezinformací.



IDNES.cz / ZPRAVODAJSTVÍ Domácí Zahraničí Krimi Kraje Volby Ekonomika Kultura Finance Rivus

Ústí nad Labem Zprávy Sport Vědy Jihlářský územní úřad Práce Úspory energií Ústecký kraj Významné firmy

Už snad ani nemění software, udivují náměstka výsledky prezidentských voleb

31. března 2023 8:11

Výhru Petra Pavla v prezidentských volbách komentuje ve veřejném prostoru kdeko. Mezi reakcemi politiků vyniká příspěvek náměstka primátora Děčína Jana Skalického (zvolený za ANO). Ten má za to, že výsledek je hodně zvláštní náhoda, přičemž ho srovnává s volbami ve Francii a na Slovensku.



Jan Skalický (ANO), náměstek primátora Děčína | foto: Ondřej BUDÍK, MF DNES

„Naprosto shodné výsledky voleb! Mě to zaujalo, Vás ne? Česká republika - Prezidentské volby 2023: Petr Pávek 58,32 %, Andrej Babiš 41,67 % Slovensko - Stejný výsledek jako ve slovenských prezidentských volbách 2019: Zuzana Čaputová 58,41 %, Maroš Ševčovič 41,59 %, Francie - Stejný výsledek jako ve francouzských prezidentských volbách 2022: Emmanuel Macron 58,55 %, Marine Le Pen 41,45 %“, vytrval několik výsledků z Evropy Skalický.

Zdroj: [Idnes](#)

Další kontext

Situace na české dezinformační scéně

Dezinformace jsou dnes vládou a alespoň částí společnosti chápány jako problém, který je třeba řešit. Je to proto, že se jedná o vědomé šíření lživých, nebo hrubě zavádějících informací s úmyslem manipulace skupin lidí, na které jsou zaměřeny. Jejich cílem je hloubení příkopů, radikalizace a rozklad společnosti, a v důsledku toho změna režimu.

Škodlivost dezinformací spočívá zejména ve zneužívání svobody slova, v jejímž rámci probíhá informační působení aktérů, jejichž zájmy principům svobodného vyjadřování odporují. Česká republika se v tomto smyslu setkává s vlivovým působením organizovaných skupin i jednotlivců, využívajících emocionálních reakcí adresátů a inherentních slabin lidského vnímání. Díky moderním technologiím a algoritmům sociálních sítí mají též dezinformace potenciál přelévat se i mimo uzavřené komunity, v nichž primárně rezonují.

Z hlediska informačního působení autoritářských států se lze v ČR nejvíce setkat s propagandou Ruské federace. Její vliv se odráží nejen ve shodně nastaveném diskursu, ale i v přímém přebírání propagandy z oficiálních ruských kanálů.

Dezinformace se v českém prostředí nejsilněji šíří prostřednictvím čtyř kanálů:

1. kvazi-mediálních webů „alternativního zpravodajství“,
2. sociálních sítí (*především Facebooku, ale dále také Twitteru, Telegramu, TikToku, Vkontakte či YouTube*),
3. prostřednictvím řetězových e mailů,
4. v internetových diskuzích na velkých zpravodajských serverech.

Jak na boj s dezinformacemi

Prvním krokem je rozpoznání, že se jedná o problém, který je ve společnosti přítomný. Je třeba tuto problematiku dobře prozkoumat a popsat a vytrvale se snažit rozšiřovat o ní povědomí u široké veřejnosti.

Tento krok učinila Česká republika schválením *Auditů národní bezpečnosti* a navazujícího *Akčního plánu* v roce 2016, schválením *Národní strategie čelení hybridnímu působení* a naavazujícího *Akčního plánu* v roce 2021 a vypracováním *Analýzy připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně* v roce 2022. Od ledna 2017 funguje na Ministerstvu vnitra **Centrum proti hybridním hrozbám**, které monitoruje dezinformace s dopadem na vnitřní bezpečnost.

Boj proti dezinformacím je komplexním celospolečenským úkolem nejen pro státní správu, ale také pro politiky, osobnosti, neziskové organizace a veřejnoprávní média. V České republice se především díky neziskovému sektoru podařilo alespoň část veřejnosti informovat o hybridních hrozbách včetně těch dezinformačních.

Dalším krokem je zevrubná analýza, pochopení principů, na kterých dezinformace fungují a motivací jejich autorů i šířitelů. V tomto ohledu v České republice velmi dobře působí think-tanky a občanská hnutí, ať už *Bezpečnostní centrum Evropské Hodnoty*, nebo *Čeští elfové*, dále weby jako *manipulatori.cz*, *investigace.cz*, nebo *nfnz.cz*. Ve státní sféře je to pak **Centrum proti hybridním hrozbám** na Ministerstvu vnitra ČR či **Velitelství kybernetických sil a informačních operací Armády ČR**, případně **Bezpečnostní informační služba** prostřednictvím svých výročních zpráv.

Dále je zapotřebí zvolit správný postup, zabývat se především jádrem problému, tedy prevencí, nikoli pouhým vyvracením toho,

co dezinformace tvrdí. Jako jeden z účinných nástrojů se jeví tzv. **strategická komunikace**. Pokud se státu daří mluvit k občanům jasně, srozumitelně, jednotně, koordinovaně a konzistentně, vysvětlovat své kroky, držet se svých rozhodnutí a tam, kde to jde, být transparentní, pak se logicky posiluje důvěra občanů ve státní instituce, a ti nejsou tolik náchylní podléhat manipulativním informacím. Dalším způsobem je otevřeně odkrývat taktiku druhé strany, mluvit o tom, jak dezinformace fungují a jakým způsobem nás ovlivňují.

Zřídít v České republice systém strategické komunikace státu doporučuje už Audit národní bezpečnosti z roku 2016. Nyní připravilo Ministerstvo obrany **Návrh strategické komunikace státu**, který má být předložen vládě ke schválení, ačkoliv není jisté, zda k tomu dojde před koncem tohoto roku. Mezitím na některých úřadech (Úřad vlády, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo vnitra) **již vznikla či vznikají pracoviště strategické komunikace, která se vzájemně koordinují.**

Dlouhodobé prokremelské narativy

Dezinformace nejsou pouze aktuálním fenoménem, přestože teprve v souvislosti s anexí Krymu Ruskou federací, COVID-19 a nyní s válkou na Ukrajině získaly status zcela konkrétní bezpečnostní hrozby. Jakožto informační operace Ruské federace jsou dezinformace v našem informačním prostředí přítomné dlouhodobě a sledují v různých obměnách stále tytéž cíle.

Nejde totiž pouze o to, přesvědčit o nějaké konkrétní pravdě nebo faktu spojeném s určitou situací, ale i rozšířit obecně nihilistické „postfaktické“ myšlení, podle něhož žádná pravda ani fakta buď neexistují, nebo jsou nepoznatelné. Namísto objektivní skutečnosti existují jen subjektivní názory na ni, přičemž skutečnou výkonnou moc drží osoby nebo organizace skryté tak hluboko, že je ob-

čan nemá šanci jakkoliv ovlivnit. Nejlepší je tedy nedělat prostě nic kromě naplňování svých každodenních osobních potřeb.

I. Protisystémové narativy

Dezinformační (*jinak také kvazi-mediální*) scéna nese boj proti hybridním hrozbám, dezinformacím, trestným činům z nenávisti a ve vybraných případech i terorismu velmi nelibě. Narativ, který je při komentování podobných státních aktivit šířen, je obvykle **boj za svobodu slova a obecně boj proti nespravedlivému systému**. Státní aktivity jsou označovány za potlačování ústavních svobod občanů a stát je srovnáván s předlistopadovou érou, popřípadě nacismem a fašismem.

V poslední době se častěji objevují také **narativy zpochybňující legitimitu voleb**, volených zástupců či státních institucí samotných. Tyto narativy mají za cíl podkopat legitimitu ústavního zřízení České republiky a vyvolat pocit, že participace na demokratickém procesu či zapojení do společenského života nemá smysl.

II. Prokremelské a protizápadní narativy

Prokremelský narativ je charakteristický popisem událostí ve prospěch Kremlu a nekritickým šířením jeho pohledu na určitá témata. **Vyzdvihuje Rusko jako nositele tradičních hodnot a ochránce obyčejných lidí v opozici k dekadentnímu Západu a pannačnému Bruselu**. Rusko je dlouhodobě vykreslováno jako oběť agrese západních států a současně jako nezdolná velmoc, která kdyby chtěla, pokoří silou celý svět, v čemž jí brání jen její lidumilnost.

Prokremelský narativ se často doplňuje s protizápadním narativem. Protizápadní narativ zahrnuje jednostrannou kritiku struktur jako NATO a EU a akcentuje kulturní úpadek západní společnosti,

např. v souvislosti s rozšiřováním práv LGBTQIA+ nebo bojem proti klimatické změně. Liberalismus samotný je vykreslován jako slabá změkčilost, která brzy vyústí v pád západní civilizace, ať už po útoku vnějším nepřítelem, nebo vnitřním rozvratem. Jako přirozený protiklad tohoto systému je pak nejčastěji propagována nějaká forma pravicově totalitní nebo oligarchické společnosti, tedy vláda „tvrdé ruky“ právě po ruském vzoru.

III. Protiimigrační narativ

Protiimigrační narativ je stálíci české dezinformační scény minimálně od roku 2015. Tento narativ má **nejčastěji charakter posilování negativního sentimentu vůči uprchlíkům odkazováním na jejich cizost a nebezpečí**. Objevuje se poukazování na údajné i skutečné kriminální incidenty či kulturní nebo náboženské požadavky s tím, že jde o záměrnou snahu ničit západoevropskou kulturu. Na dezinformační scéně probíhá trvalá produkce článků o kriminálních aktech migrantů a problémech spojených s migrací v evropských státech. Skutečné incidenty nebo události jsou často zveličovány nebo míchány s fikcí a recyklovány stále dokola tak dlouho, až se dostanou do veřejného povědomí jako „tajná pravda“, o které se už v zásadě ani nepochybuje.

Do této kategorie spadá narativ, který kritizuje vládu za to, že nadržuje uprchlíkům na úkor českých občanů, např. skrze vydávání štědrých dávek či poskytování prioritní zdravotní péče. Tento narativ jednak představuje záminku pro kritiku vlády i zpochybňování kompetence státních institucí, a jednak podněcuje šíření předsudčné nenávisti a xenofobie.

IV. Narativ proti tradičním autoritám

Dezinformační scéna dlouhodobě šíří narativy, jejichž cílem je podkopat důvěru v tradiční autority mimo státní správu, tedy veřej-

noprávní média, akademické instituce, představitele vědy a vědecké postupy nebo zjištění. Tyto narativy se významně projevovaly během pandemie COVID-19, byť byly přítomny už dříve. Podobně jako u protisystémového narativu se jedná o **podkopávání důvěry v instituce, které tvoří pilíře demokratické společnosti, a tedy v systém společenského uspořádání založený na demokratickém rozhodování**. V některých případech se dezinformace tohoto druhu prolínají s konspiračními teoriemi, vykreslujícími vybrané subjekty sídlící na Západě (zejm. v USA) jako „zlé elity“ které usilují o kontrolu nad lidstvem.

Je třeba zdůraznit, že nebezpečí dezinformačních narativů netkví v samotné kritice vlády. Konstruktivní kritika a demokratická opozice, pluralita názorů s možností výběru mezi několika řešeními, jsou nedílnou součástí liberální demokracie. Dezinformační narativy ovšem všechny tyto principy zpochybňují, popírají a zneužívají: manipulují, šíří záměrné lži, odvádějí pozornost od skutečných problémů a nabízejí zdánlivě jednoduchá řešení, která jsou v lepším případě nerealistická, a v tom horším poškozují zájmy České republiky ve prospěch cizí moci.



Vaše dotazy jsme připraveni
zodpovědět na adrese
krit@mvcv.cz